

27. VYBRANÉ UKAZATELE OBLASTÍ A KRAJŮ

Od 1. ledna 2000 byla Česká republika, na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. ze dne 3. prosince 1997, o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, rozdělena na 14 krajů. Na základě tohoto zákona a usnesení vlády České republiky č. 707/1998 Sb., zavedl Český statistický úřad podle § 19 odst. 1 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, a po dohodě se Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostatem), „**Klasifikaci územních statistických jednotek - CZ-NUTS**“, která nahrazuje dosavadní Číselník krajů a okresů.

Klasifikace NUTS (*La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*) je základním systematickým nástrojem pro potřeby statistické, analytické a pro potřeby poskytování statistických informací Evropské unii. Využívá se ke statistickému monitorování a k analýzám sociální a ekonomické situace v regionech a pro potřeby přípravy, realizace a hodnocení regionální politiky. Od roku 1988 je klasifikace NUTS používána v legislativě EU, na úrovni NUTS 2 zejména pro úkoly spojené s čerpáním z tzv. Strukturálních fondů EU.

Klasifikace obsahuje 6 úrovní NUTS, které představují velikostní skupiny. Vymezení jednotlivých úrovní NUTS je charakterizováno počtem obyvatel a rozlohou.

NUTS 0 = vyjadřuje **stát Českou republiku**

NUTS 1 = vyjadřuje **území České republiky**

NUTS 2 = vyjadřuje **oblasti**, tj. celkem **8 sdružených krajů**

NUTS 3 = vyjadřuje celkem **14 krajů** tj. **vyšších územních samosprávných celků - VÚSC**

NUTS 4 = vyjadřuje **okresy**, tj. celkem 76 okresů a 15 obvodů Prahy

NUTS 5 = vyjadřuje **obce**, celkem 6 248 obcí

Protože průměrná velikost krajů (NUTS 3) je v porovnání s průměrem NUTS 2 za EU menší co do počtu obyvatel 2,5 krát a co do rozlohy 4 krát, bylo nutno pro zajištění porovnatelnosti údajů za oblasti v ČR s oblastmi stejné úrovně v EU, vytvořit sdružené kraje, tzv. oblasti na úrovni NUTS 2. Počet obyvatel takto vytvořených územních jednotek je vyšší než 1 milion.

Přehled oblastí NUTS 2 a krajů NUTS 3:

Praha	- Hl. m. Praha (PHA)
Střední Čechy	- Středočeský kraj (STČ)
Jihozápad	- Jihočeský kraj (JHČ) - Plzeňský kraj (PLK)
Severozápad	- Karlovarský kraj (KVK) - Ústecký kraj (ULK)
Severovýchod	- Liberecký kraj (LBK) - Královéhradecký kraj (HKK) - Pardubický kraj (PAK)
Jihovýchod	- Vysočina (VYS) - Jihomoravský kraj (JHM)
Střední Morava	- Olomoucký kraj (OLK) - Zlínský kraj (ZLK)
Moravskoslezsko	- Moravskoslezský kraj (MSK)

V roce 2000 proběhla se vznikem 14 vyšších územně samosprávných celků I. fáze reformy územní veřejné správy. Na konci roku 2002 proběhla II. fáze této reformy, jejímž cílem bylo ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002. Významná část jejich kompetencí je přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svou činnost od 1. 1. 2003. Tyto obce definuje zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvody obcí s rozšířenou působností stanovilo Ministerstvo vnitra ČR vyhláškou č. 388/2002 Sb.

K 1. 1. 2005 došlo k územní změně, vyplývající ze zákona č. 387/2004 Sb., o změnách hranic krajů. Jedná se o přesun 28 obcí mezi kraji a okresy. Obec Senorady z okresu Třebíč do okresu Brno-venkov. Obce Borač, Borovník, Černvír, Dolní Loučky, Doubravník, Drahonín, Horní Loučky, Kaly,

Katov, Křižínkov, Kuřimská Nová Ves, Kuřimské Jestřabí, Lubné, Nedvědice, Níhov, Olší, Pernštejnské Jestřabí, Rojetín, Říkonín, Skryje, Tišnovská Nová Ves, Újezd u Tišnova, Vratislávka a Žďárec z okresu Žďár nad Sázavou do okresu Brno-venkov, tzn. změna hranic krajů Jihomoravského a Vysočina. Obce Huzová, Moravský Beroun a Norberčany z okresu Bruntál do okresu Olomouc, tzn. změna hranic krajů Olomouckého a Moravskoslezského.

Poznámky k tabulkám

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněné údaje ze statistických šetření ČSÚ.

Zdroje dat:

nezaměstnanost - Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

druhy pozemků - Český úřad zeměměřický a katastrální

školství - Ústav informací ve vzdělávání a Ministerstvo financí ČR (PVT a. s. Hradec Králové - sestavy Závěrečného účtu).

Běžné výdaje na žáka v Kč - metodika ÚIV použitá pro výpočty výdajů: počet žáků/studentů ve školním roce = počet žáků denního (resp. prezenčního) studia + 1/3 počtu žáků/studentů ostatních forem studia (resp. studia distančního a kombinovaného).

Přepočtený počet žáků/studentů v kalendářním roce = 2/3 počtu žáků/studentů ve školním roce, který v daném kalendářním roce končí + 1/3 počtu žáků/studentů ve školním roce, který v daném kalendářním roce začíná.

Výdaje na školství = běžné (neinvestiční) výdaje z rozpočtů kapitoly 700-Obce a DSO, KÚ.

zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

sociální zabezpečení - Česká správa sociálního zabezpečení

starobní důchod celkem =

starobní důchod plný - (ústavní zákon č. 155/95 Sb., § 29, písm. a) +

starobní předčasný – o 2 roky (§ 30) +

starobní předčasný – o 3 roky (§ 31) +

starobní důchod (§ 29, písm. b)

Jsou uvedeni pouze příjemci důchodů v České republice (bez důchodů vyplácených do ciziny a ostatních - ostatní důchody jsou vyplácené převodem, nejsou vypláceny důchodovým listem - z 90 % důchody vyplácené do dětských domovů a ústavů sociální péče).

Uváděné údaje jsou srovnatelné s publikovanými daty ve statistických ročenkách minulých let.

* * *

Podrobnější informace o krajích lze získat ze statistických ročenek jednotlivých krajů vydávaných podle Edičního plánu na rok 2006 ve 4. čtvrtletí 2006 a v dalších regionálních publikacích ČSÚ.

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn

<http://vdb.czso.cz/vdb/>